

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 05/00644

ENDRINGER I ALKOHOLLOVENS FORSKRIFTER M.V. - HØRINGSUTTALELSE

Saksbeh.:	Karin Engebretsen	Arkivkode:	U60 &13
Saksnr.:	Utvalg	Møtedato	
0005/05	Kontrollutvalget for omsetning av alkohol		02.05.2005
0017/05	Oppvekst og omsorg	10.05.2005	

Innstilling:

Frogn kommune gir følgende høringsuttalelse til endringer forskrift 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk mv:

Frogn kommune støtter de foreslåtte endringene / nye bestemmelser i:

Kap. 10 – Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kap.10 A - Internkontroll

Kap. 11 – Gebyr på kommunal salgsbevilling for øl og på kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk med følgende unntak:

Tidspunkt for ikrafttredelse: nye gebyrsatser iverksettes først fra 01.01.06.

§ 9-1 alkoholreklameforbudet.

§ 1-5 plikt til å fjerne berusede/påvirkede personer. Det tas samtidig inn en bestemmelse i forskriften om at bestemmelsen må vike for hjelpeplikten i løsgjengerloven eller straffeloven.

Utvalg:	Kontrollutvalget for omsetning av alkohol
Møtedato:	02.05.2005
Sak:	PS 0005/05

Resultat: Innstilling vedtatt

Behandling i utvalget:

Votering:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Frogn kommune gir følgende høringsuttalelse til endringer forskrift 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk mv:

Frogn kommune støtter de foreslåtte endringene / nye bestemmelser i:

Kap. 10 – Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kap.10 A - Internkontroll

Kap. 11 – Gebyr på kommunal salgsbevilling for øl og på kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk med følgende unntak:

Tidspunkt for ikrafttredelse: nye gebyrsatser iverksettes først fra 01.01.06.

§ 9-1 alkoholreklameforbudet.

§ 1-5 plikt til å fjerne berusede/påvirkede personer. Det tas samtidig inn en bestemmelse i forskriften om at bestemmelsen må vike for hjelpeplikten i løsgjengerloven eller straffeloven.

Utvalg: Oppvekst og omsorg
Møtedato: 10.05.2005
Sak: PS 0017/05

Resultat: Innstilling vedtatt

Behandling i utvalget:

Kontrollutvalget for omsetning av alkohol sin behandling av saken delt ut til møtet.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Frogn kommune gir følgende høringsuttalelse til endringer forskrift 11. desember 1997 nr. 1292 om omsetning av alkoholholdig drikk mv:

Frogn kommune støtter de foreslåtte endringene / nye bestemmelser i:

Kap. 10 – Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kap.10 A - Internkontroll

Kap. 11 – Gebyr på kommunal salgsbevilling for øl og på kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk med følgende unntak:

Tidspunkt for ikrafttredelse: nye gebyrsatser iverksettes først fra 01.01.06.

§ 9-1 alkoholreklameforbudet.

§ 1-5 plikt til å fjerne berusede/påvirkede personer. Det tas samtidig inn en bestemmelse i forskriften om at bestemmelsen må vike for hjelpeplikten i løsgjengerloven eller straffeloven.

Utredning:

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Arbeids- og sosialdepartementet har oversendt høringsnotat med forslag til endringer i alkohollovens forskrifter mv.

Bakgrunnen for forslaget om revisjon er blant annet at alkoholloven nylig er endret og at dette medfører behov for tilsvarende endringer i forskriftsverket.

Rådmannen berører ikke alle forslagene, men har plukket ut noen av de rådmannen anser som mest relevante.

Rådmannen støtter i hovedsak de foreslåtte endringene.

Bakgrunn for saken:

Arbeids- og sosialdepartementet har i brev av 01.03.05 oversendt høringsnotat med forslag til endringer i alkohollovens forskrifter mv.

Bakgrunnen for forslaget om revisjon er blant annet at alkoholloven nylig er endret og dette medfører behov for tilsvarende endringer i forskriftsverket. Enkelte av forslagene til endringer er av rent teknisk karakter.

Departementet foreslår endringer i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk og i forskrift om engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk.

Høringsfristen er 01.05.05.

Rådmannens innstilling i saken er oversendt departementet. Vedtaket i utvalget for oppvekst og omsorg vil bli ettersendt.

Ikrafttredelse av endringene i alkoholloven og i forskriftene er satt til 01.07.05.

Vedtatte endringer i alkoholloven:

Hovedpunkter:

- Endringer knyttet til kommunen som bevillingsmyndighet. Med det mål å foreta endringer som vil gi kommunen større frihet til å organisere sitt alkoholpolitiske arbeid mer effektivt på basis av lokale forhold, er det vedtatt en rekke endringer knyttet til kommunal styring, saksbehandling og kontroll.
- Endringer knyttet til bevillingsystemet for salg og skjenking av alkoholholdig drikk. Regelverkets basisinndeling av alkoholholdig drikk i typene øl, vin og brennevin er endret til en inndeling som baserer seg på alkoholinhold (målt i volumprosent).
- Endringer knyttet til vilkårene for grossistvirksomhet. Bevillingsordningen for import og engrossalg av alkoholholdig drikk er vedtatt erstattet av en registreringsordning i regi av toll- og avgiftsmyndighetene.
- Endringer knyttet til rammevilkårene for AS Vinmonopolets virksomhet.

Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger – kapittel 10:

Forslagene:

Kontrollutvalg:

Alkoholloven er endret slik at hjemmel til å gi forskrift om kontrollutvalg er opphevet. Dette innebærer at plikten til å ha kontrollutvalg, utvalgets oppnevning, størrelse og funksjonstid må oppheves i forskriften.

Rådmannens kommentar: endringen i forskriften er nødvendig som følge av at alkoholloven er endret.

Bestemmelser om innholdet i kontrollen:

Etter forskriften § 10-6 skal kontrollen særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart beruset. I henhold til alkoholloven § 1-9 skal kontrollen omfatte alle bestemmelser i alkoholloven som gjelder for salgs- og skjenkebevillingene.

Departementet stiller spørsmål ved om det er uheldig eller hensiktsmessig å trekke fram noen bestemmelser på den måten som er gjort i § 10.6.

Departementet viser til at på den ene siden er det viktig at kommunen selv kan og skal vurdere hvilke tema det skal fokuseres på ved den enkelte kontroll. På den andre siden kan den politiske kontrollen med kommunens bevillingsmyndighet og kontrollmyndighet svekkes dersom man tar bort styringssignalene i forskriften.

Departementet mener det er hensiktsmessig at det i forskriften fortsatt foretas en opplisting av bestemmelser som kontrollen særlig skal fokusere på. Det gir signal om hvilke bestemmelser som er i kjerneområdet i formålet til alkoholloven, nemlig å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Departementet foreslår at dagens opplisting opprettholdes og utvides med et punkt om at kommunen skal sikre at kontrollen til enhver tid fokuserer på de forhold som synes hensiktsmessig etter en vurdering av de lokale forhold.

Departementet foreslår at begrepet ”åpenbart beruset” endres til ”åpenbart påvirket av rusmidler”.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen mener det er hensiktsmessig at forskriften fortsatt har en opplisting av hvilke forhold kontrollene særlig skal fokusere på. Bestemmelsene retter seg inn mot kjerneområdene i formålet til alkoholloven. Rådmannen støtter også de endringene som foreslås.

Kontrollfrekvens:

Gjeldende bestemmelse er at salgs- og skjenkestedene kontrolleres så ofte som behovet tilsier, men minst 3 ganger årlig.

Departementet foreslår å endre forskriftsbestemmelsen. Som i dag skal kommunene ha plikt til å kontrollere salgs- og skjenkestedene så ofte som behovet tilsier. Bestemmelsen om at dette skal skje minst tre ganger årlig på hvert sted, foreslås erstattet med en regel om at hvert sted skal kontrolleres minst en gang hvert år og at kommunen minst skal utføre tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder.

Formålet med forslaget til endring er en mer fleksibel bestemmelse som legger til rette for sterkere målretting av kontrollen ut fra samlet krav til kontrollvolum. Bestemmelsen kan føre til at enkelte steder kun kontrolleres en gang pr. år. forslaget må ses i sammenheng med innføring av internkontroll.

Rådmannens vurdering:

Forslaget innebærer at det totale antall kontroller opprettholdes, men gir kommunen større fleksibilitet i forhold til å målrette kontrollene. Rådmannen støtter endringen.

Rutiner/saksbehandling:

§ 10-7 fastslår at kontrollen kan foregå åpent eller anonymt, men at kontrolløren – etter utført kontroll - skal presentere seg for stedets ansvarshavende og muntlig redegjøre for sitt inntrykk av stedet.

Forskjellige høringsinstanser har tatt til orde for en revurdering av reglene. Departementet mener man her står overfor kryssende hensyn. På den ene siden kan det hevdes at bevillingshavers rettssikkerhet ikke ivaretas godt nok ved dagens regel. På den annen side

kan det hevdes at hensynet til en effektiv kontroll tilsier at kontrollørene har behov for å arbeide uten å måtte legitimere seg, alternativt legitimere seg etter at kontrollen er avsluttet. Departementet har vurdert ulike måter å gjøre bestemmelsen mer fleksibel på. Departementet har vanskelig for å se at bestemmelsen kan bli mer fleksibel basert på utgangspunktet om at kontrollen kan foregå anonymt. Alternativet ville være å endre bestemmelsen slik at kontrollen alltid skal skje åpent, med en tilhørende plikt for kontrolløren til å legitimere seg innen kontrollen tar til. En slik bestemmelse vil ivareta bevillingshavers behov. Spørsmålet er i hvilken grad den vil ivareta hensynet til en effektiv kontroll.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen mener hensynet til en effektiv kontroll tilsier at det fortsatt må være anledning til å gjennomføre selve kontrollen anonymt, og at kontrolløren som nå etter endt kontroll alltid skal legitimere seg. Rådmannen foreslår ikke endringer i bestemmelsen.

Det foreslås å opprettholde bestemmelsen om at kontrollørene snarest mulig – og innen en uke – skal sende skriftlig rapport til salgs- og skjenkestedet med adgang for bevillingshaver til å komme med sine synspunkter innen 2 uker.

Departementet ønsker syn på dagens tidsfrister.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen mener dagens tidsfrister er greie.

Forskrifter om internkontroll – kapittel 10 A:

Departementet foreslår at det innføres forskriftsfestet krav om at det enkelte salgs- og skjenkestedet skal ha et internt kontrollsystem.

Krav om internkontroll innebærer at bevillingshaver systematisk skal kontrollere at de krav til virksomheten som er fastsatt i eller i medhold av alkoholloven, herunder i bevillingen, overholdes.

Bevillingshaver må videre ha et system for hvordan eventuelle overtredelser av disse kravene skal rettes og følges opp for å sikre at overtredelsen ikke gjentas.

Departementet foreslår at innehavere av ambulerende bevilling ikke skal være omfattet av plikten til internkontroll.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen mener at krav om internkontroll vil bidra til å sikre at utøvelsen av bevillingen skjer i samsvar med alkohollovens formål og bestemmelser, og støtter forslaget.

Inndeling av alkoholholdig drikk i ulike kategorier – ny systematikk:

Det er vedtatt å endre alkoholloven slik at inndelingen av alkoholholdig drikk i kategoriene øl, vin og brennevin gjennomgående erstattes av en inndeling etter alkoholinnhold målt i volumprosent.

Enkelte unntak fra prinsippet opprettholdes.

Departementet foreslår at det foretas gjennomgående endringer i forskriften for å gjennomføre prinsippet om inndeling av alkoholholdig drikk etter alkoholinnhold. Gjennomføringen skjer etter de samme prinsipper som er lagt til grunn for innføringen av prinsippet i alkoholloven.

Rådmannens vurdering:

Forslagene til endring i forskriften er en direkte følge av at alkoholloven er endret. Endringene er av mer teknisk karakter og rådmannen støtter disse.

Bevillingsgebyrene:

Etter alkoholloven skal departementet fastsette forskrifter om beregning og innbetaling av bevillingsgebyr. Gebyrene for salg og skjenking har ikke vært regulert siden 1. januar 1998. Gebyret tilfaller den myndighet som har ansvaret for å føre kontroll med utøvelsen av bevillingen. Gebyret er ikke øremerket, men ved departementets beregning av gebyrets størrelse ses det hen til forventede kostnader ved behandling av bevillingssøknaden og kontroll med utøvelsen av bevillingen.

Gjeldende satser for bevillingsgebyret er følgende:

Salg av øl: 16 øre pr. liter

Skjenking av øl: 31 øre pr. liter

Skjenking av vin: 73 øre pr. liter

Skjenking av brennevin: 271 øre pr. liter

Gebyrene ble i sin tid fastsatt etter følgende prinsipper:

- De totale gebyrinntektene skulle beløpe seg til ca 50 000 000 kroner pr. år.
- Satsen for øl som skjenkes skulle være om lag den doble av satsen for øl solgt i butikk
- Beregnet gebyrsats pr. liter ren alkohol skal være tilnærmet lik for skjenket øl, vin og brennevin.

Departementet mener det ikke er grunn til å gå bort fra disse prinsippene, med unntak av at det bør foretas en indeksregulering av summen for å estimere totale inntekter fra gebyrene.

Departementet foreslår følgende, indeksregulerte gebyrsatser etter ny systematikk for inndeling av alkoholholdig drikk:

Salg av drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol: 16 øre pr. liter

Skjenking av drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol: 31 øre pr. liter

Skjenking av drikk som inneholder over 4,7 og under 22 volumprosent alkohol: 85 øre pr. liter

Skjenking av drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer: 279 øre pr. liter.

Minstegebyr:

Dagens minstegebyr er kr. 1 000 pr. år for salg og kr. 3 000 pr år for skjenking.

Bevillingsmyndigheten kan i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For ambulerende bevilling kan det kreves et gebyr på inntil kr. 200 pr. gang.

Departementet foreslår følgende nye satser:

Minstegebyr for salgsbevilling: 1 200 kroner

Minstegebyr for skjenkebevilling: 3 500 kroner

Gebyr for ambulerende bevilling: 250 kroner

Rådmannens vurdering:

Gebyrsatsene har ikke vært regulert siden 01.01.98. Kommunens utgifter med kontroll av salgs- og skjenkestedene har økt i perioden. Saksbehandlingen av søknader om bevilling er

også noe mer omfattende enn tidligere pga vandelskravene når det gjelder skatt, avgift og regnskapsmessige forhold. Rådmannen støtter de foreslåtte endringene i gebyrsatsene.

Tidspunkt for ikrafttredelse – behov for overgangsbestemmelser:

Departementet foreslår at endringene i forskriftene skal tre i kraft 01.07.05. Begrunnelsen er at endringene i alkoholloven trer i kraft fra samme tidspunkt og at det er hensiktsmessig at endringene i forskriftene trer i kraft samtidig med endringene i alkoholloven.

Rådmannens vurdering:

Når det gjelder de nye gebyrsatsene anbefaler rådmannen at disse ikke trer i kraft før 01.01.06. Forslag til forskriftsendring innebærer en helt ny kategorisering av alkoholholdig drikk. Salgs- og skjenkestedene har allerede for 2005 levert inn omsetningstall basert på gjeldende kategorisering i øl, vin og brennevin. Bevillingsavgiften for 2005 vil allerede være beregnet og innkrevd pr. 01.07.05. Det vil medføre omfattende ekstraarbeid både for bevillingshaverne og kommunen å fremskaffe ny dokumentasjon på omsetningstallene og foreta en omregning av gebyrene basert på ny kategorisering og nye satser.

Alkoholreklameforbudet – presisering av forskriftens bestemmelser - § 9-1:

Utgangspunktet etter alkoholloven og forskriften er at reklame for alkoholholdig drikk er forbudt, mens reklame for produkter med lavere alkoholinnhold enn 2,5 volumprosent er tillatt. Forbudet omfatter både direkte og indirekte reklame for alkoholholdig drikk.

Med indirekte reklame mens blant annet reklame som ikke fremstår som direkte reklame for en bestemt alkoholholdig vare, men som likevel fremstår som reklame for alkoholholdig drikk mer generelt. Dette innebærer at reklamen for å rammes av forbudet ikke trenger å inneholde verken navn eller bilde på en bestemt drikk, og heller ikke ordet alkohol.

Departementet foreslår å endre § 9-1 i forskriften. Forslaget innebærer ingen realitetsendring, da forbudet innholdsmessig vil tilsvare dagens tollning - slik myndighetene utøver det i dag. Målet med forslaget er å bidra til klargjøring av hva bestemmelsen faktisk rammer.

Rådmannen viser til vedlegget der ordlyden i bestemmelsen fremgår.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen støtter forslaget. Endringen bidrar til en klargjøring og vil være lettere å følge opp.

Spørsmålet om bevillingshavers plikt til å fjerne berusede/påvirkede personer:

Når personer som åpenbart er påvirket av rusmidler befinner seg i skjenkelokalet, kan dette være brudd på en eller flere av følgende bestemmelser i forskriften:

§ 1-5, dersom gjesten allerede var påvirket da han eller hun ankom stedet.

§ 1-10, dersom gjesten har fått servert alkoholholdig drikk under oppholdet.

§ 1-11, dersom gjesten for eksempel har drukket alkohol som var servert til andre.

§ 1-13, dersom gjesten har nytt medbrakt drikke.

I noen tilfeller kan det ikke bevises, for eksempel ved vitneutsagn fra kontrollører eller gjester, at noen av bestemmelsene er overtrådt. Hvis skjenkestedet samtidig anfører at vedkommende kom inn på stigende rus, eller reagerte unormalt på en liten mengde alkohol som følge av medikamenter, sykdom eller særlige omstendigheter, oppstår spørsmålet om forskriften § 1-5, i sammenheng med de andre bestemmelsene i forskriften, kan tolkes slik at skjenkestedet har en plikt til å sørge for at personen forlater stedet.

Departementet foreslår å forskriftsfeste plikten med følgende ordlyd som et tillegg til § 1-5: ”Dersom en person som er åpenbart påvirket av rusmidler befinner seg på skjenkestedet, har bevillingshaver plikt til å sørge for at vedkommende forlater stedet.”

Departementet legger til grunn at bestemmelsen fortsatt må vike for hjelpeplikten i løsgjengerloven eller staffeloven. Dersom skjenkestedet har tatt konkrete steg for å oppfylle hjelpeplikten, f eks ringe etter taxi eller politi, og den åpenbart berusede av den grunn ikke har forlatt lokalet, vil forskriften ikke være overtrådt.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen mener forslaget til tillegg i § 1-5 gir en grei presisering av bevillingshavers plikt. Rådmannen mener det kan være hensiktsmessig at det også tas inn i forskriften at bestemmelsen må vike for hjelpeplikten i løsgjengerloven eller straffeloven.

Alternativer:

Utvalget for oppvekst og omsorg kan vedta en annen høringsuttalelse enn det rådmannen anbefaler.

Økonomiske konsekvenser:

Forslag til endringer i forskriftene vil i liten grad ha økonomiske konsekvenser for Frogn kommune.

Vurdering:

Rådmannen viser til sin vurdering under hvert punkt.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at utvalget for oppvekst og omsorg i hovedsak støtter de foreslåtte endringene.

Rådmannen i Frogn, 26. april 2005.

Roald Hansen

Vedlegg:

Forslag til endringer i forskrift 11. desember 1997 nr. 1992 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

Sammendrag av forslag til endringer (utdrag av høringsnotatet side 1 - 6).

Følgende dokumenter ligger på saken:

Høringsnotatet. Høringsnotatet er lagt ut på departementets internettside på adressen: www.asd.dep.no

Drøbak, 12.mai 2005

Anita Hekne, politisk sekretariat